

نعمت‌الله سعیدی منتقد و صاحب‌نظر سینما:

«دسته دختران» مظلومیت دفاع مقدس را به تصویر می‌کشد

بنابراین بخش عمده‌ای از قهرمانی این شخصیت به کمیت کشت و کشتار و ویرانی‌هایی که به بار می‌آورد، بستگی دارد. اگر دقت کنید، قهرمان هالیوودی از حیث ساختار دراماتیک و الفبای روایی فیلم، توان و قابلیت مردن ندارد و باید زنده بماند. گویی قهرمان مرده، مهم‌ترین ویژگی قهرمان بودن خود را از دست داده است. این قاعده ممکن است استثنائاتی در سینمای جنگی جهان داشته باشد اما تقریبا عمومی است؛ مخصوصا در فیلم‌های طراز اول و پر مخاطب، چنین قاعده‌ای جاری است. قهرمان باید زنده بماند تا مهم‌ترین ویژگی قهرمان بودن خود را حفظ کند. سعیدی ادامه داد: در سینمای دفاع مقدس، نخستین توفیقی که ما از فیلمسازان دفاع مقدسمان داریم، این است که شهدایمان را به روایت بکشند؛ یعنی قهرمان‌هایی را روایت کنند که شهید شده‌اند. این دقیقا نقطه مقابل سینمای جنگی اروپایی و یا هالیوودی است. ما تا به امروز هم در تعریف قهرمانی که زنده بماند، مشکل داشته‌ایم. انسان طراز دفاع مقدسی ما با زنده ماندن و شهید نشدن نسبتی ندارد، اصلا چنین وضعیتیی برایش نوعی بحران است و باید آن را حل کند. بنابراین باید خیلی دقت کنیم که الفبای روایی ما در بستر دفاع مقدس چیست. حالا این میحث را به مسئله زن در دفاع مقدس تعمیم دهیم؛ اکنون می‌توان پرسید که زن در دفاع مقدس ما چه تفاوتی با زن در سینمای جنگی جهان دارد؟

یکی از رویکردهای فمینیسم، یأس فلسفی است
او در بخش دیگری از اظهارات خود عنوان کرد: نگاه غالبی که در جهان وجود دارد و از آن با عنوان «فمینیسم» یاد می‌شود، چند رویکرد عمده دارد. یکی از رویکردهای آن، یأس فلسفی است. مبتنی بر آن، زن پرش مطرح می‌شود که چرا زنان از نظر فیزیکی نسبت به مردان دچار ضعف‌اند. در پس‌زمینه بیشتر آثار فمینیستی متعلق به این رویکرد، نوعی یأس فلسفی، گلابه و شکایت‌از اینکه چرا تقدیر، زنان را تضعیف‌تر از مردان آفریده است، مشاهده می‌شود. سعیدی ادامه داد: رویکرد دیگری وجود دارد که می‌کوشد

نعمت‌الله سعیدی منتقد و صاحب‌نظر حوزه سینما معتقد است که فیلم سینمایی «دسته دختران» در ترسیم عنصر مظلومیت دوران دفاع مقدس به خوبی عمل می‌کند.

فیلم سینمایی «دسته دختران» دومین ساخته منیر قیدی در کسوت کارگردان به شمار می‌آید که این روزها بر پرده سینماهای کشور نمایش یافته است. قیدی پنج سال پس از ساخت «ویلاهای» که با اقبال مخاطبان و منتقدان همراه شد، بار دیگر به سراغ سوژه‌ای زنانه در دل روزهای نفسگیر دفاع مقدس رفته و تلاش کرده است قصه شیرزنان جان‌رکفی را روایت کند که برای حفظ این آب و خاک، دوشادوش مردان ایستادند و مقاومت کردند. در همین زمینه خبرگزاری تسنیم با نعمت‌الله سعیدی منتقد و صاحب‌نظر حوزه سینما گفت‌وگو کرده است.

بهباهای برای مرور تصویر زن در سینمای ایران

سعیدی در مطلع سخنان خود با اشاره به اهمیت ساخت آثاری زنانه با موضوع دفاع مقدس به خبرنگار فرهنگی خبرگزاری تسنیم گفت: فیلم «دسته دختران» می‌تواند بهانه‌ای برای بررسی این موضوع باشد که اساسا تصویر زن در سینمای ایران چه مختصاتی دارد و فیلم در راستای ترسیم این تصویر چه نقشی را ایفا می‌کند. او افزود: سوژه فیلم «دسته دختران» درباره عده‌ای از بانوان است که در اوایل حمله عراق به ایران در مناطق جنوبی کشور حضور دارند و به نوعی درگیر جنگ می‌شوند. در میان آنها افرادی با تیپ‌ها و شخصیت‌های گوناگون وجود دارد؛ از زن سنتی و روشنفکرماپ گرفته تا زنی که روحیات فرماندهی دارد.

این منتقد ادامه داد: همواره به ارتباط با فیلم‌هایی که با آنها مواجه می‌شویم، چند پرسش جدی وجود دارد که گاهی به آنها دقت نمی‌کنیم و همین باعث می‌شود که همراه شویم. نخستین پرسش این است که گذشته از تکنیک و میزان توفیق فیلمساز، به این دقت کنیم که فیلمساز می‌خواسته چه بگوید و بعد، بررسی کنیم که آیا در این راستا موفق بوده است یا خیر. در بسیاری از مواقع، اصل مسئله و چالش بر سر همین موضوع است که فیلمساز قصد داشته چه حرفی را مطرح کند. اگر این پرسش را حذف کنیم، همراه می‌شویم؛ زیرا امکان دارد یک فیلمساز، حرف درستی را به خوبی نتواند بیان کند اما اصل حرفش درست باشد. گاهی هم اصل حرف، غلط است اما فیلمساز به خوبی توانسته حرف اشتباه خود را بگوید و آن را به تصویر بکشد؛ یعنی خوب حرف زدن، جای حرف خوب زدن را گرفته است.

تفاوت‌های قهرمان سینمای دفاع مقدس با قهرمان هالیوودی

او بیان کرد: ما با دو مسئله مواجهیم؛ یکی زن و دیگری دفاع مقدس. دفاع مقدس ما یک ویژگی خاص دارد و آن، اینکه نسبت انسان ایرانی(انسان شرقی، انسان خاورمیانه‌ای یا هر اسم دیگری که بخواهیم برایش بگذاریم) با جهان را بازتعریف می‌کند. بنده بارها گفته‌ام که در سینمای جنگی هالیوود، قهرمان کسی است که می‌کشد و ویران می‌کند.

او یادآور شد: مثلا ما در دوران دفاع مقدس، بانوانی را داشتیم که در رختشورخانه‌ها کار می‌کردند. آنها برای اینکه بفهمند لباس شسته‌شده یک رزمنده، هنوز به مواد شیمیایی الوده هست یا خیر، آن را با صورت خود لمس می‌کردند و به ایسن صورت، آلودگی یا عدم آلودگی لباس رزمندگان را به محک آزمون می‌گذاشتند تا اگر صورتشان دچار حساسیت نشد، خیالشان راحت شود که این لباس برای آن زننده مشکلی ایجاد نخواهد کرد. تجزیه و تحلیل همین یک اتفاق برای گیجی و مهیوت شدن تفکر فمینیستی کافی است.

زن در پشت جبهه یا در خط مقدم؟ مسئله این است

سعیدی افزود: اکنون می‌توان پرسید که تصویر زن در پشت جبهه یا تصویر مادران شهید چه مشکلی دارد که یک کارگردان بخواهد به سراغ این برود که چنین قاعده‌ای را بشکند؟ از این نظر، داستان و سوژه اصلی فیلم برای من چالش‌برانگیز و محل پرسش است. فکر می‌کنم که فیلم، نتوانسته است در این زمینه به جمع‌بندی برسد که چه اصراری وجود داشته که زن در خط مقدم به تصویر کشیده شود؟ مثلا اگر یک دختر جوان و خوش سیما در خط مقدم حاضر و اسیر شود، آیا چنین اتفاقی با ارزش‌هایی که ما از دفاع مقدس سراغ داریم و به آن معتقدیم، منطبق است؟ اگر بخواهیم یک تحلیل هزینه-فایده انجام دهیم، آیا آن محاسن نمایش چنین اتفاقی بیشتر است یا زیان‌های آن؟ این مسئله‌ای است که باید مورد واکاوی و چکش‌کاری بیشتری قرار گیرد.

او مطرح کرد: بنا به دلایل مختلف مانند پیشرفت‌های تکنولوژیک، اگر زمانی جنگ‌ها وابسته به زور بازو بودند، امروزه تکنولوژی سلاح اصلی جنگ‌ها را تغییر داده است؛ به نحوی که چکاندن ماشه به زور بازوی خاصی نیاز ندارد و زنان هم به راحتی می‌توانند ایسن کار را انجام دهند. درست است که حضرت امام(ره) در وصیت‌نامه خودشان به حضور زنان دوشادوش مردان در دفاع مقدس اشاره می‌کنند، اما ایشان این موضوع را بنا به ضرورت مطرح می‌کنند؛ یعنی اگر زمانی به ضرورت بیفتیم و ناگزیر شویم، زن می‌تواند دوشادوش مرد در میدان نبرد بچنگد. به نظر من فیلم باید بیش از این روی چنین ضروری کار می‌کرده و آن را مورد تبیین و واکاوی قرار می‌داده است. وقتی داستان‌های فرعی موجود در فیلم را مرور می‌کنیم، با خطوط داستانی متعددی مواجه می‌شویم که مبتنی بر آنها، اولویت نخست زنان می‌توانست حضور نظامی در خط مقدم جبهه نباشد. باوجود این، همین حالت دراماتیک، عنصر مظلومیت جنگ تحمیلی را بسطیع عالی و زیبا به تصویر می‌کشد.

منتقد سینما و تلویزیون خاطرنشان کرد: عدل یکی از اصول دین ما محسوب می‌شود و در ادبیات ذیل مفهوم عدل، ظالم و مظلوم بودن از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ به نحوی که به نواحی که می‌توان گفت از نگاه ما، بخش عمده‌ای از موتور محرک تاریخ، عبارت از چالش ظالم و مظلوم است. وقتی به ادبیات شیعی هم دقت می‌کنید و به مسئله عاشورا که اینچنین محوریت دارد می‌نگرید، درمی‌یابید که یکی از عمده‌ترین موارد آن ناظر به همین مسئله است.

ماجرای «لولو»
و توضیح حقوق سینماگران

محمد تقی فهم

منتقد سینما

«خوانسته‌های صنفی دست‌اندرکاران سینما از جمله اولویت‌هایی است که متاسفانه اصلی‌ترین متولی آن یعنی خانه سینما نسبت به آنها موضعی غیر اصولی و فراقانونانه دارد.

حتما یادتان است که چند روز قبل رئیس سازمان سینمایی در مراسم تقدیر از فعالان سینمای دفاع مقدس، صحبت‌هایی داشت مبنی براینکه برای صیانت از امنیت شغلی با همکاران پروژه‌های غیرقانونی و ضد ایرانی قطع همکاری خواهد کرد و … بی تردید هرکسی می‌تواند نسبت به‌این گرایش مدیریتی موضعی اتخاذ کند، اما خانه سینما در مقام وابسته مالی به ارشاد، آیا باید وارد کشمکش سیاسی شود تا از رهگذر قربانی کردن منافع چند هزار عضو صنوف به مطامع جناحی خود جامه عمل ببوشد؟ وقتی مدیرعامل محترمه اصلی‌ترین مشکل خانه سینما را مالی معرفی می‌کند و حتی بدهی زیاد این نهاد را به رخ اعضا می‌کشد، ورود به تقابل با سازمان سینمایی چه معنایی دارد؟ بله اگر این نهاد مستقل از بودجه دولتی بود و حیات و فعالیت حزبی چه توجیحی دارد.

قصیه برای آقایان انقدر حیاتی بود که روز بعد صحبت‌های رئیس سازمان سینمایی، با معدود خبرنگاران دست چین شده برنامه پاسخ‌گویی برگزار کردند و عجبا که مدیرعامل محترمه، برای تقاضاهای صنفی متعدد اعضا، با صراحت! تکلیف را روش کرد که «آن … را لولو برد!»

خبرنگاری هم نبوده که بپرسد خانم عزیز مگر چه اتفاقی افتاده که اینجوری تک‌گیر به ته دیگ خورده است؟ خب دولتی رفته و دولتی آمده است، گرفتن بودجه مصوب باشید، در مقام سیاست ظاهر می‌شوید و حاضرید به قیمت توضیح حقوق اعضا، موضع‌گیری مخالف و تقابل را پیشه کنید. در نظر بگیرید اگر خانه سینما همین چابکی در برگزاری نشست پاسخ‌گویی را برای مطالبات صنفی داشت، قاعدتا نباید طرح‌های مختلف معیشتی مانند مسکن را سازمان سینمایی ارائه می‌دیکت می‌کند. یعنی این قدر رودرویی برایتان اهمیت داشت که تا خزاعی برای اعلام تفاهم گفت «خانه سینما هم این موضوع را اعلام می‌کند» برای حرکت در مسیر مخالف، نشست شتابزده برگزار کردید که چی؟

که کی بفهمد شما راهتان بسا این مدیریت شی

نیست؟ و… در واقع اگر یک چندم تلاش سیاسی

جناحی خانه سینما معطوف به ارائه طرح‌های

معیشتی و درخواست‌های صنفی می‌شد، بخشی از

مشکلات اعضا برطرف شده بود نه اینکه حالا این

تعداد عضو گرفتار مشکلات شغلی زیستی با پاسخ

«لولو»،ی، از وجود خانه قطع امید کنند.»

اخبار

پخش سریال جدید «بازپرس»
به زودی

تولید سریال «بازپرس» که از مهرماه سال گذشته در تهران آغاز شده و به دلیل روایت موضوعی حساس در سکوت خبری ادامه دارد، اکنون با رونمایی از لوگوی سریال اولین واکش‌های خود را آغاز کرده است.

به گزارش روابط عمومی موسسه فرهنگی هنری وصف صبا، نشناس سریال «بازپرس» از نسوی محمد روح الامینی طراحی شده و به زودی با شروع هفته قوه قضائیه از شبکه یک سیما پخش خواهد شد. «بازپرس» را حسین تراب‌نژاد بر اساس پژوهش دو ساله که پرونده‌های واقعی نوشته و احمد معظمی آن را کارگردانی کرده است. محمدرضا شفیعی نیز که اخیرا با سریال پرمخاطب «گیل‌دخت» روی آنتن همین شبکه حضور داشته تهیه‌کنندگی این سریال را برعهده دارد. «بازپرس» در گروه فیلم و سریال شبکه یک با مشارکت مرکز رسانه‌ای فوق‌قضائیه تولید شده و مجری طرح آن موسسه فرهنگی هنری وصف صبا می‌باشد. به زودی عوامل دیگر و بازیگران اصلی سریال معرفی خواهند شد.

سروش صحت
یک کمدی پربازبگر می‌سازد

سروش صحت برای ساخت یک فیلم کمدی متقاضی پروانه ساخت شده است.

به گزارش ایسنا، صحت که بیشترین تجربه‌اش در عرصه بازیگری است و در حوزه ساخت سریال طنز نیز مطرح است، تاکنون در حدود ۳۰ فیلم سینمایی نقش‌آفرینی کرده و حالا پس از فیلم «جهان با من برقص» قصد دارد دومین فیلم سینمایی خود را کارگردانی کند. او سال ۱۳۹۷ فیلم «جهان با من برقص» را با بازی علی مصفا، جواد عزتی، هانیه توسلی، پژمان جمشیدی، سیماوش چراغی‌پور و کاظم سیاحی ساخت و دومین فیلم سینمایی خود را نیز قرار است با ترکیبی از بازیگران مطرح فیلم‌های کمدی و اجتماعی چند سال گذشته بسازد. نام فیلم جدید صحت «صبحانه با زرافه‌ها» است. کم تهیه‌کنندگی آن را محمد شایسته برعهده دارد.